

Geòtop de la Successió Miocena dels Hostalets de Pierola

Els Hostalets de Pierola

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Riera de Claret
Emplaçament	Entorn de la riera de Claret
Alçada:	266 m

Coordenades:

Latitud:	41.53007
Longitud:	1.79387
UTM Est (X):	399379
UTM Nord (Y):	4598305

Classificació

Número de fitxa	08162 - 89
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Zona d'interès
Estil / època:	Cenozoic
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	L'activitat antròpica és intensa a la zona.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	Varis
Fitxes associades:	
	<u>Fòssil d'en Pau o Pierolapithecus catalaunicus</u>
Autoria de la fitxa	Natàlia Salazar Ortiz/Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa:	dl., 06/04/2009 - 02:00

Descripció

El principal interès de la geozona radica en constituir un registre sedimentari continu del trànsit del Miocè mitjà al superior, que inclou un gran conjunt de jaciments de macrovertebrats fòssils conegut ja des de començaments del segle XX. Aquests jaciments de macrovertebrats són considerats com a clàssics des dels anys 50, i se situen a l'entorn de la riera de Claret, en una successió contínua de fàcies mitjanes, distals i marginals dels ventalls al·luvials del semigraben del Vallès-Penedès. L'interès de la geozona específica dels Hostalets de Pierola es troba en el fet de presentar una successió estratigràfica contínua des de l'Aragonià superior al Vallesià (escala cronostatigràfica continental) de dipòsits d'ambients al·luvials continentals. Aquest registre sedimentari correspon a fàcies marginals i distals - mitjanes de sistemes de ventalls al·luvials de procedència septentrional, responsables de la sedimentació en el sector d'una àmplia varietat de fàcies. Aquesta successió no es veu pertorbada per cap sistema de fractures destacable. La continuïtat estratigràfica, l'ampli registre de fàcies al·luvials i paleosòls i l'excepcional registre paleontològic són fets que permeten enquadrar adequadament (cronològica i paleoambientalment) els canvis paleofaunístics reconeguts.

A l'entorn de la riera Claret es localitza una zona on les fàcies lutítiques són especialment ben desenvolupades i mostren una excepcional densitat de restes paleontològiques de vertebrats integrada per nombroses localitats conegudes des de començaments del segle XX. Entre aquestes localitats cal destacar, pel seu especial interès, les que es coneixen com a Bretxa de Can Mata i Can Vila. La primera fou objecte d'excavació paleontològica per Miquel Crusafont i Josep Fernández de Villalta, donada la seva extraordinària quantitat i bona conservació de restes de carnívors. La segona destaca per haver estat citada la presència de l'hominoid *Dryopithecus laietanus*, descrit com a *Sivapithecus occidentalis* per Villalta i Crusafont. L'estudi i revisió recent d'aquesta espècie han estat efectuats per Salvador Solà-Moyà i Meike Köhler de l'Institut de Paleontologia Dr. Miquel Crusafont de Sabadell. Avui aquesta espècie es considera clau en la interpretació de l'evolució de les adaptacions de la locomoció i la filogènia dels primats anteriors a l'aparició dels homínids africans.

Observacions:

Miocè Mitjà-Miocè Superior

Història

El sector es caracteritza per haver estat tradicionalment objecte d'explotacions extractives d'argiles per a la indústria ceràmica, encara visibles a les terreres situades a l'entorn del torrent de l'Home Mort, sota les Ceràmiques Pierola, i a l'entorn del torrent de la Roqueta. Durant l'estiu del 2000 s'han observat extraccions de lutites. La resta de la superfície es troba coberta per la massa forestal, o bé es destina a l'ús agrícola, fonamentalment vinyes. També existeix a la zona un vedat de caça. La descoberta de les excepcionals localitats dels Hostalets de Pierola es deu a M. Guerin i fou donat a conèixer a la comunitat científica per en Josep Ramón Bataller durant el primer terç del segle XX. Durant els anys 40 i 50, els paleontòlegs Miquel Crusafont i Josep Fernández de Villalta, vinculats al llavors Museu de Sabadell, iniciaren campanyes de recerca i prospecció pel sector comprès entre les masies de Can Mata de la Garriga, Can Vila, Mas d'Ocata i Can Flaquer, situant-se aquestes dues darreres masies dins el terme municipal de Masquefa. El resultat fou la descoberta i excavació de l'excepcional jaciment de la Bretxa de Can Mata. La descoberta de les restes dentàries de *Dryopithecus laietanus* a Can Vila i de tres jaciments clarament vallesians com el de "La Fabrica", situat a les rodalies de la bòbila de l'empresa Ceràmiques Pierola, el de Mas d'Ocata i Can Flaquer. La col·laboració entre els dos excepcionals paleontòlegs donà lloc a nombrosos treballs de recerca paleontològica, descoberta i descripció de noves espècies de vertebrats fòssils, i la lectura de la tesi doctoral

de Miquel Crusafont sobre els jiràfids fòssils d'Espanya. Cal esmentar per la seva especial significació històrica les visites que es realitzaren als jaciments dels Hostalets de Pierola durant els "Cursillos Internacionales de Paleontología". A la seva època aquests cursets van constituir un element de dinamització i intercanvi científic únic a l'àmbit de les Ciències de la Terra per Catalunya i Espanya. En els anys 70 i començaments dels 80, les investigacions paleontològiques continuaren per part del personal científic del al llavors recentment creat Institut de Paleontologia de Sabadell (avui Institut de Paleontologia Dr. Miquel Crusafont). Les tasques encara avui s'estan duent a terme.

Bibliografia

- AGUSTÍ, J., GIBERT, J. (1982): "Roedores e insectívoros del Mioceno superior dels Hostalets de Pierola (Vallès-Penedès, Catalunya)", Butlletí Informatiu de l'Institut de Paleontologia, XIV, 12, p. 19-37.
- AGUSTÍ, J., CABRERA, L., MOYÀ, S., (1985): "Sinopsis estratigràfica del Neógeno de la fosa del Vallès-Penedès", Paleontologia i Evolució, 18, p. 57-81.
- AGUATÍ, J., KÖHLER, M., MOYÀ, S., CABRERA, L., GARCÉS, M., PARÉS, J.M. (1996): "Can Llobateres: the pattern and timing of the Vallesian hominoid radiation reconsidered", Journal of Human Evolution, 31, p. 143-155.
- ALBA, David M. ET ALII (2006): "La intervenció paleontològica al dipòsit controlat de residus de Can Mata (els Hostalets de Pierola, Anoia): campanya novembre 2002-agost 2003", Tribuna d'Arqueologia 2003-2004, Barcelona, p.7-22.
- CABRERA, L., CALVET, F., GUIMERÀ, J., PERMANYER, A. (1991): El registro sedimentario miocénico en los semigrabens del Vallès-Penedès y de El Camp: Organización secuencial y relaciones tectónica sedimentación, Guía de campo nº 4 del I Congreso del Grupo Español de Terciario, Vic.
- CABRERA, L., (1992): "El registre sedimentari en el domini catalano-valencià (pro parte)", Història Natural dels Països Catalans. Geologia II, Barcelona, p. 306-340.
- CABRERA, Lluís (sense any), Geozona 332 Successió miocena dels Hostalets de Pierola, Barcelona.
- CRUSAFONT, M., TRUYOLS, J. (1954): Catálogo paleomastológico del Mioceno del Vallés-Penedés y de Calatayud-Teruel, II Cursillo Internacional de Paleontologia.
- FONTBOTÉ, J. M. (1954) "Las relaciones tectónicas de la depresión del Vallès-Penedès con la Cordillera Prelitoral Catalana y con la Depresión del Ebro", Homenaje al Prof. E. Hernández Pacheco, Madrid, p. 281-310.
- GARCÉS, M., AGUSTÍ, J., CABRERA, L.; PARÉS, J. M. (1996): "Magnetostratigraphy of the Vallesian (late Miocene) in the Vallès-Penedès basin (NE Spain)", Earth Planetary Science Letters, 142, p. 381-396.
- MOYÀ, S. (1983): Los Boselaphini (Bovidae, Mammalia) del Neógeno de la Península Ibérica. Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, Publicaciones de Geologia, 18.
- ROCA, E., SANS, M., CABRERA, L., MARZO, M. (1999): "Oligocene to Middle Miocene evolution of the Central Catalan margin (North-western Mediterranean)", Tectonophysics, 315, p. 209-229.
- http://mediambient.gencat.cat/cat/el_medi/natura/sistema_informacio/inv...

